



МЕҒІРІТ ПАУҒАТБАРЫ

Мұхаммедтің (с.ғ.с.) ғаламдық мұрасы
және оның қазақ руханиятындағы көрінісі



ИРАН МӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫ
ҰСЫНАДЫ



МАЗМҰН КЕСТЕСІ

1

Кіріспе: Терең қазақи тамырлармен өрілген әлемдік деңгейдегі еске алу

2

I бөлім: Әмбебап үлгі-өнеге: Мұхаммед пайғамбардың (с.ғ.с.) тұлғасы мен мінез-құлқы

3

II бөлім: Ұлы даладағы пайғамбар нұры: исламның қазақ дүниетанымындағы орны

4

III бөлім: болашаққа бағдар: ИЫҰ бастамасы және пайғамбар мұрасының қазіргі Қазақстандағы маңызы

5

Қорытынды:
Мейірім Пайғамбарының Сөнбес Сәулесі



Кіріспе: Терең қазақи тамырлармен өрілген әлемдік деңгейдегі еске алу

Адамзат тарихындағы ұлы тұлғалардың мерейтойлары – олардың қалдырған мұрасын қайта зерделеп, бүгінгі күннің сын-тегеуріндеріне жауап іздеуге мүмкіндік беретін маңызды белес. Осындай тарихи сәттердің бірі – Ислам ынтымақтастығы ұйымының (ИЫҰ) 1447 хижри жылын (2025 жылдың маусымына сәйкес келеді) Мұхаммед пайғамбардың (с.ғ.с.) 1500 жылдық мерейтойын атап өту жылы деп жариялауы. «Мұхаммед пайғамбардың (с.ғ.с.) туғанына 1500 жыл толуын еске алу» деп аталатын 15/51-С қарарында Пайғамбар өмірі мейірімділік, әділдік пен адамдық қадір-қасиеттің үлгісі болған «Мейірім Пайғамбары» ретінде ерекше атап өтіледі.



Бұл бастама жай ғана рәміздік мәнге ие емес. Ол ИЫҰ-ға мүше 57 мемлекеттің басшылары қатысатын Біріккен Ұлттар Ұйымы алаңындағы жоғары деңгейдегі талқылаулармен жалғасатын ауқымды халықаралық оқиғаға айналмақ.² Бұл жаһандық деңгейдегі еске алу шарасының Қазақстан үшін айрықша маңызы бар. ИЫҰ таңдаған негізгі тақырып – Пайғамбардың әділдік, жанашырлық және бейбіт қатар өмір сүру сияқты жалпыадамзаттық құндылықтарды дәріптейтін жолдауы– Қазақстанның ежелден қалыптасқан дінаралық келісім дәстүрлерімен және мәдениетпен біте қайнасқан ислам үлгісімен терең үндеседі.

Бұл жаһандық бастаманың астарында стратегиялық мақсат жатқанын аңғаруға болады. ИЫҰ бұл мерейтойды тек мұсылман елдерімен шектемей, Зимбабве сияқты мұсылмандар азшылықты құрайтын елдерді де қамтып, «төзімділік пен убунту» философиясы сияқты әмбебап құндылықтарға баса назар аудару арқылы белсенді қоғамдық дипломатия жүргізуде. Бұл қадам әлемде кең тараған исламофобиялық көзқарастарға қарсы тұруға бағытталған. Ол исламның ашық, мейірімді және жаһандық бейбітшілік пен демократиялық құндылықтарға үлес қосатын дін екенін паш етеді. Осы тұрғыдан алғанда, Қазақстанның діни синкретизмге негізделген тарихи тәжірибесі мен қазіргі дінаралық диалог саясаты ИЫҰ көздеген мақсаттың іс жүзіндегі жарқын үлгісі бола алады.

Осылайша, бұл есептің негізгі мақсаты – 1500 жылдық мерейтойды тек тарихи оқиға ретінде қарастырмай, оны қазақ халқының ғасырлар бойы Пайғамбарды өз мәдениеті, тілі мен ұлы рухани ұстаздары арқылы танып, құрметтеген бірегей рухани мұрасын қайта жаңғырту мүмкіндігі ретінде ұсыну.

I бөлім: Әмбебап үлгі-өнеге: Мұхаммед пайғамбардың (с.ғ.с.) тұлғасы мен мінез-құлқы

Бұл бөлімде Пайғамбардың тұлғалық қасиеттеріне теологиялық талдау жасалып, оның әмбебап ұстанымдарының негіздері ашылады. Бұл ұстанымдар кейіннен қазақ дүниетанымымен байланыстырылады.

1.1. Тірі Құран: Иләһи Уахидың адами бейнесі

Ислам ілімінде Мұхаммед пайғамбардың (с.ғ.с.) тұлғасын түсінудің кілті оның өмірі мен Құран Кәрім арасындағы ажырамас байланыста жатыр. Айша анамыздан (р.а.) Пайғамбардың мінезі туралы сұрағанда, ол: «Оның мінезі – Құран еді», – деп жауап берген. Бұл жауап Пайғамбардың әрбір іс-әрекеті, сөзі мен шешімі иләһи уахидың жер бетіндегі көрінісі болғанын білдіреді. Оның өмірі, яғни Сүннеті, мұсылмандар үшін Құранның қағидаларын күнделікті өмірде қалай жүзеге асырудың жанды нұсқаулығына айналды.

Құранның өзі Пайғамбардың осы ерекше мәртебесін растайды. «Әл-Қалам» сүресінде: «Шын мәнінде, сен ұлы мінезге иесің» (68:4) делінсе, «Әл-Ахзаб» сүресінде: «Расында, сендер үшін – Алланы және ақырет күнін үміт еткендер әрі Алланы көп еске алғандар үшін – Алланың елшісінде көркем өнеге бар» (33:21) деп, оның бүкіл адамзат үшін үлгі екендігі айтылады. Ол өзінің жай ғана пенде екенін айтқанымен, оның өмірі мен тұлғасы иләһи нұрмен ерекшеленген. Ол Алланың «мейірім» және «тура жол» сияқты есімдерінің көрінісі болды. Осылайша, оның мінез-құлқы жеке қасиеттер жиынтығы ғана емес, иләһи тәрбиенің кемелденген үлгісі ретінде қарастырылады.



1.2. Әс-Садық әл-Әмин: адалдық пен шыншылдықтың іргетасы

Мұхаммед пайғамбарға (с.ғ.с.) пайғамбарлық міндет жүктелмей тұрып-ақ, ол Мекке қоғамында «әс-Садық» (шыншыл) және «әл-Әмин» (сенімді) деген атпен танымал болды. Бұл лақап аттар оның мінезінің іргетасы іспетті еді. Тіпті оның ең қас жаулары да оның жеке басына қатысты шыншылдығы мен сенімділігіне күмән келтіре алмаған. Бұл қасиет оның кейіннен Алланың елшісі ретіндегі сөзінің салмағы мен сенімділігінің негізіне айналды.

Оның адалдығы тек ірі мәселелерде ғана емес, күнделікті қарым-қатынаста да көрініс тапты. Ол әрқашан қарым-қатынастарында шынайы болып, бос дау-дамайдан аулақ жүрді. Оның сөйлеген сөзі әрдайым мақсатты, ал үндемегені даналыққа толы еді. Ол біреумен амандасқанда бірінші болып сәлем беріп, қол алысқанда қолын бірінші тартпайтын. Бұл қарапайым әрекеттер оның әрбір адамға деген терең құрметі мен кішіпейілділігін көрсетті. Оның сенімділігі мен шыншылдығы адамдардың жүрегін жаулап, исламның таралуына зор ықпал етті, өйткені адамдар оның сөзінің ақиқаттығына оның тұлғасы арқылы көз жеткізді.

1.3. Рахматан лил-Аламин: бүкіл әлемге рақым нұры

ИЫҰ-ның 1500 жылдық мерейтойға арнаған қарарының негізгі өзегі – Пайғамбардың «Рахматан лил-Аламин», яғни «әлемдерге рақым нұры» ретіндегі бейнесі. Бұл ұғым Құран Кәрімнің «Әнбия» сүресіндегі: «Біз сені әлемдерге тек рақым етіп қана жібердік» (21:107) деген аяттан бастау алады. Оның мейірімі тек мұсылмандарға ғана емес, бүкіл жаратылысқа бағытталған әмбебап сипатқа ие еді.

Оның мейірімінің нақты көріністері сан алуан:

- Әлсіздерге жанашырлығы: Ол балаларға, әйелдерге, кедейлер мен мүгедектерге ерекше жанашырлық танытты. Намаз оқып тұрып, немересі Умаманы көтеріп алғаны туралы хадис оның балаға деген шексіз сүйіспеншілігінің дәлелі.⁸ Сол заманда арабтар балаға мейірім көрсетуді әлсіздік деп санаса, Пайғамбар бұл түсінікті түбегейлі өзгертті. Ол сондай-ақ, Мединадағы ақыл-есі кем әйелдің өтінішін жерге тастамай, оған жеке өзі көмектескен.

- Дұшпандарына кешірімі: Оның мейірімінің шыңы – Меккені алған кезде өзіне жылдар бойы зұлымдық жасағандарды кешіруі. Ол тіпті Бәдір шайқасында қаза тапқан дұшпандарының өлі денелерін құрметпен жерлеуді бұйырып, олардың рухына тіл қатқан. Ол ең қас дұшпандарының өзі имансыз кеткенін қаламады. Құранда оның осы жұмсақ мінезі туралы: «...Егер сен дөрекі, қатал жүректі болғаныңда, олар сенің маңыңнан тарқап кетер еді» (3:159) делінген.

- Жан-жануарлар мен табиғатқа қамқорлығы: Оның ілімі адамдар арасындағы қарым-қатынаспен шектелмеді. Ол жануарларды қорғауға, ағаштарды себепсіз кеспеуге және қоршаған ортаға зиян келтірмеуге шақырып, исламдағы экологиялық сананың негізін қалады. Бұл оның рақымының бүкіл жаратылыс әлемін қамтитындығын көрсетеді.

1.4. Кішіпейілділік көшбасшысы, әділеттілік мемлекет қайраткері

Мұхаммед пайғамбардың (с.ғ.с.) тұлғасындағы ең бір таңғаларлық үйлесім – оның зор билік иесі бола тұра, шексіз кішіпейілділігі. Ол өзін ешқашан басқалардан жоғары қоймай, қоғамның барлық мүшелеріне, олардың әлеуметтік мәртебесіне қарамастан, тең дәрежеде қарады. Оның ашықтығы мен қарапайымдылығы исламның кең таралуына септігін тигізді, себебі адамдар оның бойынан билеушінің тәкаппарлығын емес, жанашыр көшбасшының қамқорлығын көрді.

Көшбасшы ретінде ол әділетті қоғам құрудың негізін қалады.

Оның реформалары сол дәуір үшін төңкеріспен пара-пар еді:

- Әлеуметтік әділеттілік: Ол нәсілшілдік пен ұлтшылдықты қатаң айыптап, адамның артықшылығы тек тақуалығында екенін жариялады. Өсімқорлыққа (риба) тыйым салып, жұмысшылардың құқықтарын бекітті.

- Әйелдер құқығы: Исламға дейінгі араб қоғамында әйелдердің ешқандай құқығы болмаған. Пайғамбар тарихта тұңғыш рет әйелдерге мүлік иелену, мұрагерлік ету, билікке сұрақ қою, келісімсіз некеден бас тарту және қажет болған жағдайда ажырасуға өтініш беру құқықтарын берді.

- Қоғамдық денсаулық: Ол адамдарды алкогольден, есірткіден және таза емес тағамдардан бас тартуға үйретті, осылайша қоғамның рухани ғана емес, физикалық саулығының да негізін қалады.

Оның басшылығы күшке емес, сенімге; бұйрыққа емес, үлгіге негізделді. Ол өзі орнатқан заңдарды ең алдымен өзі орындайтын.

1.5. Отбасы мен қоғамдағы үлгі: Күйеу, әке және көрші

Пайғамбардың (с.ғ.с.) ұлылығы оның қоғамдық қызметімен ғана емес, жеке өмірімен де өлшенеді. Оның отбасындағы, жақындарының ортасындағы мінез-құлқы оның ілімінің шынайылығын дәлелдей түседі. Ол отбасы мүшелеріне мейірімді, сабырлы және қамқор болды. Оның әйелдерімен қарым-қатынасы өзара құрмет пен сүйіспеншілікке негізделді. Әке ретінде ол балаларына деген сүйіспеншілігін ашық көрсетуден тартынбады. Көршілерімен қарым-қатынасы да оның көркем мінезінің айқын көрінісі еді. Ол көрші ақысын өтеудің маңыздылығын үнемі ескертіп, олардың дініне немесе ұлтына қарамастан, жақсы қарым-қатынаста болуға шақырды. Оның әдебінің қарапайым, бірақ терең мәнді мысалдары көп. Мысалы, ол кез келген адаммен кездескенде бірінші болып сәлемдесіп, қолын бірінші болып созатын, ал қоштасқанда әңгімелесушісі кетпейінше орнынан қозғалмайтын. Бұл әрекеттер оның әрбір адамның қадір-қасиетін терең түсінгенін және оның үлгісінің қоғамның ең кішкентай бөлшегінен бастап мемлекеттік деңгейге дейін тұтас болғанын көрсетеді.



II бөлім: Ұлы даладағы пайғамбар нұры: исламның қазақ дүниетанымындағы орны

Бұл бөлімде Пайғамбардың әмбебап жолдауының Қазақстанның бірегей рухани кеңістігінде қалай қабылданып, түсіндіріліп, ұлттық дүниетаныммен біте қайнасқаны талданады.

2.1. Сенім Сапары: Түркі Жеріне Исламның Келуі мен Бейімделуі

Исламның қазіргі Қазақстан аумағына енуі бір сәттік оқиға емес, ғасырларға созылған күрделі тарихи үдеріс болды. Бұл үдерістің бастауы ретінде 751 жылы Талас өзенінің жағасындағы Атлах қаласының маңында болған араб және қытай әскерлерінің шайқасын айтуға болады. Бұл шайқаста жергілікті түркі тайпаларының арабтарды қолдауы исламның Орталық Азияда таралуына жол ашты. Дегенмен, жаңа діннің Ұлы даланың көшпелі тұрғындары арасында орнығуы біртіндеп жүрді.

Ислам алдымен оңтүстік өңірлердегі отырықшы халық арасында тамыр жайды. X ғасырдың соңына қарай Жетісу мен Сырдария бойындағы халық исламды қабылдады. Қарахан мемлекетінің негізін қалаушы Сатұқ Боғра ханның исламды қабылдауы және оның ұлы Мұсаның 960 жылы исламды мемлекеттік дін деп жариялауы маңызды тарихи оқиға болды. Кейінірек Алтын Орда ханы Берке (1255–1266) және Өзбек хан (1312–1342) исламды мемлекеттік дін ретінде қабылдап, оның көшпелілер арасындағы ықпалын одан әрі күшейтті.

Қазақ даласындағы исламның ерекшелігі – оның жергілікті ұлттық дәстүрлермен және әдет-ғұрыптармен оңай үйлесім табуында. Ислам діні бұрыннан қалыптасқан тәңіршілдік пен шаманизм элементтерін жоққа шығармай, олармен синтезге түсті. Мысалы, «бесік құда» сияқты ежелгі салт-дәстүрлер немесе қалың мал беру исламдық нормалармен қайшы келмеді. Бұл үдерістің нәтижесінде қазақтар сүнниттік бағыттағы Ханафи мазһабын ұстанды. Бұл мазһабтың икемділігі мен жергілікті әдет-ғұрыптарға (адат) құрметпен қарауы оның қазақ халқының дүниетанымына терең сіңуіне ықпал етті.



2.2. Қожа Ахмет Ясауи: Түркі Тіліндегі Пайғамбарға Деген Махаббаттың Жаршысы

Егер исламның қазақ даласына келуі тарихи үдеріс болса, оның халықтың жүрегіне жетуі Қожа Ахмет Ясауи есімімен тығыз байланысты. Түркі мұсылмандары «Мұхаммед пайғамбардан кейінгі екінші киелі ұстаз» деп танитын Ясауи, исламның әмбебап қағидалары мен Пайғамбарға деген сүйіспеншілікті түркі халықтарының жанына жақын, түсінікті тілде жеткізген рухани көпір болды.

Оның «Диуани Хикмет» (Даналық кітабы) атты еңбегі – діни және мәдени аударманың озық үлгісі. Түркі тілінде жазылған бұл жырлар «Аллаға және Мұхаммед пайғамбарға деген махаббатқа» толы болды. Ясауи өз хикметтерінде Пайғамбарды «Расул Мұстафа», «Хақ Мұстафа» және «Пір-и Мұған» (киелі тұлға) деп атап, оның жолымен жүруге, оның сүннетін ұстануға шақырады. Ол: «Расул Мұстафа дүние-мүліктен безгендіктен, Расулдың соңынан ергің келсе, жалған дүниені тәрк ет», – деп, Пайғамбардың өмір салтын үлгі етеді. Осылайша, Ясауи исламның күрделі сопылық-философиялық идеяларын қарапайым халықтың санасына сіңіріп, Пайғамбар тұлғасын түркі әлемінің рухани шамшырағына айналдырды.

Бүгінгі таңда Қазақстан мемлекеті мен оның ресми діни органы – Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы (ҚМДБ) сырттан келетін жат ағымдарға қарсы тұру үшін «дәстүрлі ислам» ұғымын белсенді түрде насихаттайды. Осы «дәстүрлі исламның» тарихи және теологиялық негізі дәл осы Қожа Ахмет Ясауи ілімінде жатыр. Оның Ханафи-Матуриди мектебіне негізделген, жүрекке бағытталған мистикалық ілімі қазақ мұсылмандығының төл болмысын айқындайды. Ясауи – сырттан келген тұлға емес, ол – «Пір-и Түркістан» (Түркістан пірі). Сондықтан, Ясауидің Пайғамбарға деген сүйіспеншілігін терең зерттеу – Қазақстанның бірегей рухани жолының шынайылығы мен заңдылығын бекіте түседі. Бұл қазақтардың ұстанатын мәдениетпен үйлескен, байсалды исламының жаңадан ойлап табылған нәрсе емес, ғасырлар бойы жалғасып келе жатқан, өздерінің ең қасиетті әулиесі негізін қалаған дәстүр екенін көрсетеді.

2.3. Хадис жаңғырығы: Пайғамбар өсиеттерінің қазақ мақал-мәтелдерінде көрініс табуы

Пайғамбар сүннетінің қазақтың ұлттық санасына қаншалықты терең сіңгенінің айқын дәлелі – халық ауыз әдебиеті, әсіресе мақал-мәтелдер. Ислам этикасы қазақтың исламға дейінгі моральдық кодексін (адат) жойып жіберген жоқ, керісінше, бұрыннан бар құндылықтармен үндесіп, оларды нығайтып, иләһи негіз берді.

Көшпелі қоғамда аман-сау қалу мен әлеуметтік тұтастықты сақтау үшін аманатқа адалдық, жомарттық, үлкенге құрмет сияқты құндылықтар аса маңызды болды. Ислам діні келгенде, Пайғамбардың дәл осы тақырыптардағы өсиеттері жат нәрсе ретінде емес, ата-баба даналығының иләһи растауы ретінде қабылданды. Исламның қазақ даласында салыстырмалы түрде үйлесімді және синкретті түрде қабылдануының бір сыры осында жатыр. Бұл қазақтың мәдени болмысының Пайғамбар жолдауымен толық үндестікте екенін, оны алмастырмай, керісінше, толықтырғанын көрсетеді. Бұл «қазақи исламның» бай әрі шынайы рухани көрініс екенін дәлелдейді. Төмендегі кестеде осы байланыстың нақты мысалдары келтірілген.





Кесте 1: Пайғамбар Сүннетінің Қазақ Мақал-Мәтелдеріндегі Жаңғырығы

Мақал-Мәтел (Proverb)	Мағынасы мен Мәдени Астары (Meaning & Cultural Context)	Негіз болған Хадис (Foundational Hadith)
«Біреу берсе аманат, оған қылма қиянат»	Қазақ мәдениетіндегі әлеуметтік қатынастардың негізі болып табылатын аманатқа деген қасиетті борышты білдіреді. Аманатқа қиянат жасау – үлкен масқаралық.	«Саған сенім білдіргеннің аманатын тапсыр. Біреу саған қиянат істеген болса, сен оған қиянат істеме».
«Сұрағаннан берген артық»	Жомарттық пен қонақжайлылыққа берілетін жоғары бағаны көрсетеді. Жомарт адам құрметке бөленіп, қауымның сый-сияпатына ие болады, ал сұраған адамның беделі төмендейді.	«Берген қол алған қолдан жақсы».
«Үлкенге құрмет, кішіге ізет»	Қазақтың әлеуметтік иерархиясы мен әдебінің негізгі қағидасы. Жасы үлкенді сыйлау – даналық пен тәжірибені сыйлаумен тең.	«Кішіге мейірім, үлкенге құрмет көрсетпеген бізден емес».

III бөлім: болашаққа бағдар: ИЫҰ бастамасы және пайғамбар мұрасының қазіргі Қазақстандағы маңызы

Бұл қорытынды бөлімде тарихи және теологиялық талдаулар жинақталып, ИЫҰ-ның болашаққа бағытталған мақсаттарымен үндестіріле отырып, қазіргі заман контексінде қолданылады.

3.1. Мұрадан Амалға: ИЫҰ Көзқарасын Қазақстанда Жүзеге Асыру

Ислам ынтымақтастығы ұйымының мерейтойға қатысты қарары тек өткенді еске алумен шектелмей, нақты іс-шараларды көздейді. Олардың қатарында білім беру, мәдени және гуманитарлық бастамалар бар. Қазақстан бұл мақсаттарды жүзеге асыруға толық мүмкіндігі бар ел. Елдегі 2858 тіркелген ислами діни бірлестікті бағыттап отырған Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы (ҚМДБ) осындай бастамаларды жүзеге асыруда негізгі институт болып табылады.

Сонымен қатар, ИЫҰ-ның дінаралық диалогты дамытуға шақыруы Қазақстанның мемлекеттік саясатымен толық сәйкес келеді. Қазақстанның дінаралық келісімді нығайтудағы белсенді ұстанымы және Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезін өткізуі оны осы саладағы халықаралық көшбасшылардың біріне айналдырды. Осылайша, Пайғамбардың 1500 жылдық мерейтойы Қазақстан үшін өзінің осы бірегей тәжірибесін ислам әлеміне және бүкіл әлемге паш етудің тамаша мүмкіндігі болып табылады. Бұл мерейтой аясында ҚМДБ-ның ұйымдастыруымен ғылыми конференциялар, мәдени көрмелер, жастарға арналған білім беру жобалары және әлеуметтік аз қамтылған топтарға көмек көрсету сияқты гуманитарлық акциялар өткізілуі мүмкін.

3.2. XXI Ғасырдағы Рухани Бірегейлікті және Дінаралық Келісімді Нығайту

Кеңес Одағы ыдырағаннан кейін Қазақстанда исламның қайта жаңғыру үдерісі басталды. Бұл үдеріспен бірге елге сырттан түрлі жат, көбінесе экстремистік діни идеологиялардың ену қаупі де төнді. Мемлекет бұл қауіпке қарсы тұру үшін белсенді шаралар қабылдап келеді. Осындай күрделі жағдайда ұлттың шынайы рухани мұрасын сақтап қалудың маңызы зор.

Осы тұрғыдан алғанда, Қожа Ахмет Ясауи арқылы түсіндіріліп, қазақ мәдениетінің өзегіне айналған Пайғамбар мұрасы осындай жат идеологияларға қарсы ең қуатты «рухани иммундық жүйе» болып табылады. Пайғамбардың мейірімділік, кешірім, білімге ұмтылу және төзімділік сияқты негізгі қағидалары экстремизмнің кез келген түріне мүлдем қайшы келеді. Сондықтан, 1500 жылдық мерейтойды атап өту – бұл жай ғана тарихи дата емес, ол – осы төл рухани бірегейлікті нығайтуға бағытталған стратегиялық маңызы бар қадам. Бұл мерейтой жас ұрпаққа исламның шынайы бейнесін, оның қазақ дүниетанымымен үйлесімділігін көрсетіп, оларды радикалды идеялардан сақтандыруға көмектеседі.





3.3. Пайғамбардың өшпес өсиеті – Қазақстанның ұмтылыстарына арқау

ИЫҰ-ның мерейтойды болашаққа бағытталған шара ретінде қарастыруға шақыруы Пайғамбар мұрасының өткеннің еншісінде қалған жәдігер емес, бүгінгі күн үшін де өзекті екенін көрсетеді. Пайғамбардың (с.ғ.с.) әмбебап ілімдері қазіргі Қазақстанның ұлттық мақсат-мүдделерімен терең үндеседі.

Оның әділдікке, әлеуметтік теңдікке, білім мен ғылымға ұмтылуға, басшылықтағы адалдыққа және қоршаған ортаға ұқыпты қарауға шақыруы– елдің тұрақты дамуына бағытталған моральдық-этикалық негіз бола алады. Мысалы, Пайғамбардың «білімді Қытайда болса да іздеңдер» деген өсиеті Қазақстанның білімді ұлт қалыптастыру мақсатына сәйкес келсе, оның әлеуметтік әділеттілік қағидалары «Әділетті Қазақстан» құру идеясымен үндеседі. Оның табиғатты аялауға шақыруы жаһандық экологиялық мәселелердің шешімін іздеуде маңызды рухани бағдар бола алады. Осылайша, Пайғамбар мұрасын терең зерделеу және оны заманауи синтезгеуріндерге сәйкес түсіндіру – ұлттың болашағын айқындауда маңызды рөл атқарады.

Қорытынды:

Мейірім пайғамбарының сөнбес сәулесі



Мұхаммед пайғамбардың (с.ғ.с.) 1500 жылдық мерейтойы – оның әмбебап және уақытпен шектелмейтін тұлғасының сұлулығын қайта паш ететін тарихи белес. Оның мейірімге, әділдікке, даналық пен кішіпейілділікке негізделген өмірі бүкіл адамзат үшін үлгі-өнеге болып қала береді.

Бұл әмбебап жолдау қазақ халқының жүрегінен ерекше орын тауып, ғасырлар бойы ұлттық дүниетаныммен біте қайнасып, бай рухани дәстүрді қалыптастырды. Қожа Ахмет Ясауидің хикметтерінен бастап, халықтың мақал-мәтелдеріне дейін сіңген Пайғамбарға деген сүйіспеншілік – шынайы исламдық әрі төл қазақи болмысқа ие бірегей рухани мұра.

Бүкіл әлем осы ұлы мерейтойды атап өтіп жатқанда, Мейірім Пайғамбарының мұрасы Қазақстан мен барша адамзат үшін үміт, тура жол және шабыт шамшырағы болып, сөнбес сәулесін шаша бермек. Бұл мерейтой – тек өткенге құрмет көрсету ғана емес, сонымен қатар оның өшпес өсиеттерінен қуат алып, әділетті, мейірімді және үйлесімді болашақ құруға деген ұмтылысты жаңа серпінмен жаңғырту мүмкіндігі.

پادشاه وقت بحکم زیارت نبردیک اورفت و گفت
اگر شش فصلت پذیرد بشهر در آید تا برای او مقامی بسازیم



مرکز فرهنگی
ایران

+7 (776) 330 7673

iraniculturealmaty@gmail.com



/ICCAImaty